

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA W OPOLU

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Przedmiot główny:

Waltornia

PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY

Cykl 6-letni

Opracował: mgr Piotr Wczasek

Opracowane w oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego

Dz.U. z 2023 r., poz. 1754

Opole 2023

CELE KSZTAŁCENIA

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – waltorni.
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.
3. Prezentacja publiczna.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

TREŚCI NAUCZANIA I KRYTERIA WERYFIKACJI

1 Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – waltorni.

1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;

Uczeń

- określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy;
- omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.

2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;

Uczeń

- omawia w zarysie historię waltorni i jej odmiany;
- wymienia reprezentatywne utwory waltorniowe oraz ich kompozytorów z różnych epok;
- wymienia wybitnych waltornistów o znaczącym dorobku artystycznym.

3) budowa i pielęgnacja instrumentu;

Uczeń

- nazywa elementy waltorni oraz określa zasady jej pielęgnacji;
- orientuje się w rodzajach ustników i zależnościach z tym związanych;
- wyjaśnia zasadę działania mechanizmu wentylowego.

4) technika wykonawcza.

Uczeń

- omawia warsztat wykonawczy, w tym budowę aparatu oddechowego oraz jego rolę w grze na waltorni;
- opisuje możliwości techniczne instrumentu;
- wskazuje podstawowe czynniki mające wpływ na intonację.

2 Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.

1) aparat gry;

Uczeń

- prezentuje poprawny aparat gry, w tym technikę oddechową i technikę zadęcia;
- kontroluje prawidłową postawę, ułożenie rąk i palców podczas gry.

2) technika gry;

Uczeń

- stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry;

- posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką oraz potrafi modulować barwę dźwięku z zachowaniem prawidłowej intonacji;
- dysponuje biegłością techniczną pozwalającą na swobodne wykonywanie utworów;
- stosuje technikę buzzingu (bzyczenia) oraz gry na ustniku;
- dysponuje prawidłową emisją dźwięku.

3) interpretacja;

Uczeń

- interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną pod kierunkiem nauczyciela;
- wykazuje się w grze muzykalnością i wrażliwością artystyczną.

4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;

Uczeń

- posługuje się specjalistyczną terminologią;
- realizuje zasady notacji muzycznej;
- czyta nuty a vista.

5) samodzielna praca;

Uczeń

- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
- realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- kontroluje własną grę podczas ćwiczenia;
- potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych;
- stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego;
- korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu;
- planuje i organizuje systematyczną pracę.

6) współpraca.

Uczeń

- realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem;
- dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz roli wykonywanej partii;
- współpracuje z akompaniatorem;

3. Prezentacja publiczna.

1) praktyka estradowa;

Uczeń

- koncentruje się podczas występu;
- opanowuje treść;
- stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji;
- wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.

2) prezentacja w mediach cyfrowych.

Uczeń

- korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych;
- obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiającą rejestrację swojej gry.

4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

1) rozwój artystyczny i zawodowy;

Uczeń

- analizuje własne kompetencje;
- aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności;
- wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności;
- dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze;
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.

2) etyka zawodowa.

Uczeń

- przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku;
- przyjmuje odpowiedzialność za powierzone zadania artystyczne.

Klasa I

Okres I

- zapoznanie z historią instrumentu
- omówienie budowy instrumentu oraz jego konserwacji
- ćwiczenia oddechowe(wdech-wydech)
- wydobywania dźwięku-wibracja warg(„bzyczenie”), na ustniku, na instrumencie
- wprawki w obrębie 1-oktawy
- gama i pasaż C, a, w obrębie 1-oktawy

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów, własnych opracowań.

Okres II

- ćwiczenia oddechowe(wdech-wydech) - utrwalanie
- wydobywania dźwięku-wibracja warg(„bzyczenie”), na ustniku, na instrumencie
- wprawki w obrębie 1-oktawy – zwiększanie tempa
- gama i pasaż C, a, w obrębie 1-oktawy

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

-proste, znane melodie-gra z pamięci

-ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów, własnych opracowań.

Program przesłuchania końcowo – rocznego (nieobowiązkowego):

Część techniczna:

- gama i pasaż C, B w obrębie jednej oktawy, non legato-legato(po dwie wartości rytmiczne

- ćwiczenie zawierające problematykę zadań technicznych

Część repertuarowa:

- melodia, utwór z akompaniamentem - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa II

Okres I

Zadania techniczno-wykonawcze

-pogłębianie techniki oddechowej

-wprawki poszerzające skalę gry

-gamy i pasáže do 2 znaków w obrębie 1-oktawy

-zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze

-nauka gry na waltorni F, B

-rozwijania wrażliwości muzycznej

-występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

-proste, znane melodie-gra z pamięci

-ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Program przesłuchania śródrocznego:

- jedna para gam do dwóch znaków w obrębie jednej oktawy, gama majorowa non legato-minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym

- 2 ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych

- jeden utwór z akompaniamentem - z pamięci w zależności od indywidualnych predyspozycji ucznia.

Okres II

-pogłębianie techniki oddechowej

- wprawki poszerzające skalę gry
- gamy i pasaże do 2 znaków w obrębie 1-oktawy
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka gry na waltorni F, B
- rozwijania wrażliwości muzycznej
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Przesłuchanie techniczne:

- jedna para gam do dwóch znaków w obrębie jednej oktawy, gama majorowa non legato-minorowa-non legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych

Program egzaminu promocyjnego:

- jeden utwór z akompaniamentem - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa III

Okres I

- pogłębianie techniki oddechowej
- wprawki poszerzające skalę gry
- gamy i pasaże do 3 znaków w obrębie 1-oktawy –utrwalanie, zwiększanie tempa
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka gry na waltorni F, B
- rozwijania wrażliwości muzycznej
- intonacja
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- jedna para gam do trzech znaków w obrębie jednej oktawy, gama majorowa non legato-

minorowa-non legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym

- 2 ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych

Część repertuarowa:

- jeden utwór z akompaniamentem- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

-pogłębianie techniki oddechowej

-wprawki poszerzające skalę gry

-gamy i pasaże do 3 znaków w obrębie 1-oktawy –utrwalanie, zwiększanie tempa

-zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze

-nauka gry na waltorni F, B

-rozwijania wrażliwości muzycznej

-intonacja

-występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

-proste, znane melodie-gra z pamięci

-ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Przesłuchanie techniczne:

- jedna para gam do trzech znaków w obrębie jednej oktawy, gama majorowa non legato-

Minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym

- 2 ćwiczenia o zróżnicowanych problemach technicznych

Program egzaminu promocyjnego:

- jeden utwór z akompaniamentem - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci

dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa IV

Okres I

-pogłębianie techniki oddechowej

-kształtowanie dźwięku i intonacji

-doskonalenie podstawowych elementów techniki gry

-wprawki poszerzające skalę gry

-nauka gry z pamięci

-nauka gry na waltorni F, B

-nauka gry z akompaniamentem

- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 3 znaków w obrębie 2 oktav
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- jedna para gam przez dwie oktawy, w pochodzie diatonicznym i tercjowym, gama majorowa
non legato- minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych

Część repertuarowa:

- jeden utwór z akompaniamentem fortepianu - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- pogłębianie techniki oddechowej
- kształtowanie dźwięku i intonacji
- doskonalenie podstawowych elementów techniki gry
- wprawki poszerzające skalę gry
- nauka gry z pamięci
- nauka gry na waltorni F, B
- nauka gry z akompaniamentem
- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 3 znaków w obrębie 2 oktav
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia z materiału szkół na waltornię oraz zeszytu ćwiczeń kształcenia słuchu

Łatwe melodie i miniatury w duecie lub z towarzyszeniem fortepianu

Melodie i miniatury można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów.

Przesłuchanie techniczne:

- jedna para gam przez dwie oktawy, w pochodzie diatonicznym i tercjowym, gama majorowa
non legato- minorowa-non legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych

Program egzaminu promocyjnego:

- jeden utwór z akompaniamentem fortepianu - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa V

Okres I

- pogłębianie techniki oddechowej
- kształtowanie dźwięku i intonacji
- doskonalenie podstawowych elementów techniki gry
- wprawki poszerzające skalę gry
- nauka gry z pamięci
- praca nad intonacją
- nauka gry na waltorni F, B
- nauka gry z akompaniamentem
- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 4 znaków w obrębie dwu oktaw – tempo umiarkowane
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia i etiudy z różnorodnych szkół i etiud na waltornię.

Utwory solowe towarzyszeniem fortepianu

Utwory można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów niżej wymienionych oraz innych o podobnym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- jedna para gam przez dwie oktawy, w pochodzie diatonicznym i tercjowym, gama majorowa
non legato- minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych

Część repertuarowa:

- jeden utwór z akompaniamentem fortepianu - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- pogłębianie techniki oddechowej
- kształtowanie dźwięku i intonacji
- doskonalenie podstawowych elementów techniki gry
- wprawki poszerzające skalę gry
- nauka gry z pamięci
- praca nad intonacją
- nauka gry na waltorni F, B
- nauka gry z akompaniamentem
- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 4 znaków w obrębie dwu oktav – tempo umiarkowane
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia i etiudy z różnorodnych szkół i etiud na waltornię.

Utwory solowe towarzyszeniem fortepianu

Utwory można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów niżej wymienionych oraz innych o podobnym stopniu trudności.

Przesłuchanie techniczne:

- jedna para gam przez dwie oktawy, w pochodzie diatonicznym i tercjowym, gama majorowa
non legato- minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych

Program egzaminu promocyjnego:

- jeden utwór z akompaniamentem fortepianu - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa VI

Okres I

Zadania techniczno-wykonawcze

- pogłębianie techniki oddechowej
- kształtowanie dźwięku i intonacji
- doskonalenie podstawowych elementów techniki gry
- wprawki poszerzające skalę oraz biegłość gry
- nauka gry z pamięci
- nauka gry na waltorni F, B
- praca nad intonacją
- nauka gry z akompaniamentem
- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 4 znaków w obrębie dwu oktaf – tempo umiarkowane
- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia i etiudy z różnorodnych szkół i etiud na waltornię.

Utwory solowe towarzyszeniem fortepianu

Utwory można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów niżej wymienionych oraz innych o podobnym stopniu trudności.

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- jedna para gam przez dwie oktawy, w pochodzie diatonicznym i tercjowym, gama majorowa
- non legato- minorowa legato ćwierćnutami i ósemkami, w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych

Część repertuarowa:

- jeden utwór z akompaniamentem fortepianu - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- pogłębianie techniki oddechowej
- kształtowanie dźwięku i intonacji
- doskonalenie podstawowych elementów techniki gry
- wprawki poszerzające skalę oraz biegłość gry
- nauka gry z pamięci
- nauka gry na waltorni F, B
- praca nad intonacją
- nauka gry z akompaniamentem
- zagadnienia gry zespołowej
- rozwijanie wrażliwości muzycznej
- gamy i pasaże do 4 znaków w obrębie dwu oktaf – tempo umiarkowane

- zagadnienia notacji muzycznej i jej stosowania w grze
- nauka transpozycji
- artykulacja, dynamika, tempo(różnorodność w stosowanym materiale)
- występ publiczny przynajmniej raz w semestrze

Szkoły, etiudy i ćwiczenia

- proste, znane melodie-gra z pamięci
- ćwiczenia i etiudy z różnorodnych szkół i etiud na waltornię.

Utwory solowe towarzyszeniem fortepianu

Utwory można dobierać z szkół oraz dostępnych zbiorów niżej wymienionych oraz innych o podobnym stopniu trudności.

Przesłuchanie techniczne:

Poprawne wykonanie: dwóch etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej, czytanie a vista z transponowaniem in Es.

Program egzaminu końcowego:

Wykonanie jednego utworu solowego z akompaniamentem - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.